

Оксана Русин

*Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гулай В. В.,
Національний університет “Львівська політехніка”*

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ПРИКЛАДІ ЄВРОРЕГІОНУ “БУГ”

У статті подана загальна характеристика транскордонного співробітництва. Зосереджено увагу на явищі єврорегіонів, а саме Єврорегіону “Буг”. Проаналізовано діяльність даного єврорегіону.

In this work provided a general characteristics of CBC. The emphasis is on the phenomenon of European regions, namely Euroregion “Bug”. The activity of the Euroregion.

В статье представлена общая характеристика трансграничного сотрудничества. Сосредоточено внимание на явлениях еврорегионов, а именно Еврорегиона “Буг”. Проанализирована деятельность данного еврорегиона.

На сьогоднішньому етапі розвитку міжнародних відносин транскордонне співробітництво між країнами займає важливу роль. Транскордонне співробітництво – це спільні дії, які спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними одиницями держав. Над цією темою працює багато науковців, а саме Н. Луцишин, І. Студенников, Є.Журба та інші. Надія Мікула зазначає: “Транскордонний регіон – це сума щонайменше двох різних суспільно-економічних просторів, пов’язаних із територіями сусідніх держав” [2].

Основою транскордонного співробітництва є процес створення зв’язків та договірних відносин у прикордонних зонах з метою пошуку рішень для спільних та ідентичних проблем. Головне завдання транскордонного співробітництва полягає у подоланні негативних наслідків, що виникли на прикордонних територіях по обидва боки кордону і має на меті покращення умов життя населення. Зрозумі-

ло, що транскордонне співробітництво обіцяє певні вигоди учасникам цього процесу. Це надання гуманітарної допомоги, навчання, оздоровлення чи пізнавальні візити дітей, навчання фахівців, встановлення торговельних контактів, залучення інвестицій, вирішення питань техногенно-екологічної безпеки.

Найпростішою формою транскордонного співробітництва є прямі контакти між територіальними громадами – містами, селищами, які, здебільшого, носять неформальний характер та спрямовані на спільні дії у випадку виникнення надзвичайних ситуацій. Однак, найпоширенішою формою транскордонного співробітництва є єврорегіони. “Під поняттям єврорегіон слід розуміти певне законодавчо закріплене просторове формування із чіткою окресленими межами, до складу якого входять прикордонні господарські комплекси щонайменше двох держав, що мають спільний кордон, яке має за мету спільно і узгоджено стимулювати соціально-економічний розвиток своїх територій” – Н. Луцишин [1, 77].

В Україні транскордонне співробітництво почало розглядатися як частина євроінтеграційного курсу держави з кінця 90-х років минулого століття. На даний час вона приймає участь у п'ятьох євро регіонах, а саме “Карпатський єврорегіон”, “Нижній Дунай”, “Буг” та “Слобожанщина”.

Спробуємо розглянути діяльність єврорегіону “Буг”. Транскордонне об'єднання було створено як результат угоди, підписаної в м. Луцьк (Україна) у вересні 1995 року. Засновниками єврорегіону стали Волинська область, Люблінське воєводство Республіки Польща та Брестська область Республіки Білорусь.

Основною метою діяльності об'єднання є розвиток співпраці прикордонних територій у таких напрямках: просторовий благоустрій; комунікація, транспорт і зв'язок; освіта, охорона здоров'я, культура, спорт і туризм; охорона та поліпшення довкілля; ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій і стихійних лих; сприяння розширенню контактів між мешканцями прикордонних територій, розвиток співпраці між суб'єктами господарської діяльності [3, 136-137]. Керівними органами Єврорегіону “Буг” є: Рада об'єднання; Президія Ради об'єднання; Секретаріат об'єднання; Ревізійна комісія. Керівні органи виконують координаційні й дорадчі функції, які пов'язані з реалізацією цілей та завдань та представляють об'єднання в зовнішніх відносинах.

Слід зазначити, що на даний момент реалізовано багато запланованих проектів. За спільним проектом учасників єврорегіону створено банк “ПЕКАО” ЛТД (Україна); відкрито фінансування

від програми ТАСІС для будівництва другого мосту через річку Західний Буг в зоні міжнародного автомобільного переходу “Ягодин – Дорогуськ”, який відіграє важливу роль у транспортному коридорі Чорне море – Балтійське море, де проходять найкоротші шляхи, що з’єднують Берлін, Варшаву та Київ. В рамках єврорегіону “Буг” українсько–польська співпраця з охорони довкілля та формування природних заповідників розвивається найбільш інтенсивно. Уже в 2002 році з обох сторін польсько-українського кордону було створено низку біосферних заповідників: Поліський національний парк (з охоронною територією – Поліського ландшафтного парку), Собіурський ландшафтний парк, з торфовищами: “Орлове озеро”, “Три озера”, “Озеро Брудзенець”, “Магазин” та резерватами фауни: “Черепахові болота” і “Малоземце”, Хелмський ландшафтний парк (північна частина) з лісним резерватом “Бахусь” та інші.

Важливим напрямком єврорегіону є культурне співробітництво в рамках єврорегіону “Буг”. Наприклад, впродовж останніх років у польському місті Люблін було створено низку проектів, які мали на меті розвиток польсько-білоруської та польсько-української співпраці в царині культури. У 2007 році Фонд реалізував нові проекти за участю партнерів з Білорусі, України, а також з інших держав. До цих проектів належать: “Громадські медіа єврорегіону Буг” (цикл мультимедійних майстер-класів, стажування в редакціях газет і редакціях радіо- і телеканалів, журналістські конкурси), “Майбутнє Європи” (польсько-німецько-білоруська зустріч молоді), “Європейський волонтеріат” (стажування громадян Білорусі), “Free Media Bridges” (співпраця між організаціями, що працюють з молоддю), “Польсько-німецько-білоруський форум” (зустріч польських, німецьких і білоруських неурядових організацій), “Економічний форум молодих лідерів” (зустріч молоді з 28 європейських держав)[4].

Загалом, Єврорегіон “Буг” є одним із найяскравіших прикладів транскордонної співпраці в Україні. Реалізовано багато проектів, які покращують співпрацю прикордонних областей. Встановлено тісні зв’язки з польськими та білоруськими інвесторами. Загалом, транскордонне співробітництво в Україні є досить поширеним явищем, адже більше половини областей є прикордонними.

Список використаних джерел та літератури:

1. Луцишин Н. Розвиток і функціонування транскордонного об’єднання – Єврорегіону “Буг” [Текст] / Н.Луцишин // На шляху до Європи. Український досвід єврорегіонів / за ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К., 2000. – С. 77.

2. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія [Текст] / Н. М. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.

3. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи [Текст] / Н. М. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2003. – 222 с.

4. Пайдош А. Спільні проекти [Електронний ресурс] / А. Пайдош. – Режим доступу : <http://www.euroregion.pl/ukr/index.php?r=1086&1=p1&PHPSESSID=441c3c10503a59d811883fe3e2a2efa0>. – Назва з екрана